

INTERVENCIÓ EFÍMERA
EPHEMERAL INTERVENTION
Luz Broto

LUZ BROTO

Ensayo_08. Oscurecer un recorrido, 2011

Apagar l'enllumenat públic per crear un estat d'excepció circumscrit a l'itinerari urbà descrit per l'exposició *2011 Lumens*. Aquesta va ser la intervenció efímera amb què Luz Broto va indicar el recorregut entre les diverses seus del projecte durant la seva visita inaugural.

Seguint el mètode d'assaig i error, Broto planteja exercicis experimentals amb els quals cerca alterar les expectatives apriorístiques del públic alhora que aconseguir la seva implicació i complicitat.

A recer de la simbologia protectora de la Candelera, així com de l'objectiu de l'enllumenat públic de vetllar per la seguretat cívica, proposà que fos la manca de llum i l'experiència de foscor la que guiés el públic pels carrers de Valls, mentre aquest, a qui no s'havia posat sobre avís, no esperava consumir més propostes artístiques que les anunciades.

La documentació de l'assaig, un informe de la sergent de guàrdia d'aquella nit (que inclou les seves apreciacions subjectives sobre l'experiència), posa de manifest la incertesa i desconcert que envolta les propostes de l'artista. El document es completa amb un seguit de notes al peu inserides per la mateixa Luz Broto amb el doble objectiu d'explicitar els detalls del seu encàrrec, per una banda, i de documentar les vivències dels que van ajudar-la a desenvolupar l'experiència, per l'altra.

Turning off the street lighting to create a state of emergency limited to the urban route established for the *2011 Lumens* exhibition. This was the ephemeral way Luz Broto indicated the route between the different venues of the project during her inaugural visit.

Using the method of trial and error, Broto offers experimental exercises in which she seeks to alter the prior expectations of the public while achieving their involvement and complicity.

Sheltered by the protective symbolism of the Virgin, and by the role of public lighting to ensure public safety, she proposed that it should be the lack of light and the experience of darkness that guides the people through the streets of Valls, while they, who had not been forewarned, did not expect to encounter more artistic proposals than those advertised.

The document that forms the basis of the essay, a report by the police sergeant on duty that night (including her personal opinion of the experience), highlights the uncertainty and confusion surrounding the artist's proposals. It is completed with a series of footnotes inserted by Luz Broto herself. Their aim is both to explain the details of her commission on the one hand, and to document the experiences of those who helped her to carry out the task, on the other.

"2011 LUMENS" SERVEI DIA 27 DE GENER
2011-TORN DE TARDA

Ajuntament de Valls, Policia local

Dins del programa de les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela 2011, un dels actes que hi havia previst era la inauguració itinerant dels set espais de l'exposició 2011 Lumens.¹

L'acte començava a les 19 hores al Museu de Valls, ubicat al passeig dels Caputxins.

Sobre les 18:30 hores, la sergent que subscriu va contactar amb el responsable del Museu de Valls, el Sr. Jordi París, per preguntar sobre l'acte en concret, ja que a priori es disposava de molt poca informació. Els dubtes van sorgir entorn a l'itinerari a recórrer, el temps previst de durada de l'acte, etc.

Que aquest em va informar que primer feien un acte a l'interior del Museu i que seguidament farien un recorregut per diversos carrers de la ciutat per visitar els set espais de l'exposició.

Que el recorregut era baixar pel passeig dels Caputxins fins la Font de la Manxa, Muralla del Castell, retrocedir fins al Pati, creuar-lo en direcció al carrer de la Cort fins als carrers Peixateria, Sant Antoni, Sant Sebastià, Muralla de Sant Francesc i finalitzar a la plaça del Carme.

Que la durada la desconeixia i que en l'acte hi podien participar entre 50 i 60 persones.

Que sobre les 19:45 hores es va iniciar el dispositiu policial per tal de donar seguretat al recorregut tallant la circulació dels carrers afectats.

Que el dispositiu estava format per la sergent i quatre agents.

Que abans d'iniciar el servei, la sergent, responsable del servei, es va entrevistar amb l'artista de la intervenció inaugural, la Sra. Llum Broto.

Que aquesta va explicar que el recorregut de l'exposició era necessari fer-lo amb l'enllumenat públic apagat (per aquest motiu hi havia personal de l'empresa que gestiona l'enllumenat a Valls)² i que dins del possible no hi hagués cap llum encesa que deixés veure el recorregut a seguir, ja fos de vehicles, botigues, etc.³

Que, a més, ningú havia d'assenyalar el recorregut als participants, ja que havien d'intuir-lo, i que per aquest motiu no volia que hi hagués agents de policia al llarg del recorregut.

Que per part de la sergent se li va explicar a la Sra. Broto que els agents de policia en el recorregut eren necessaris per vetllar per la seguretat del trànsit tant dels participants a l'acte com dels usuaris de la via, i que no era viable fer que les llums de les botigues es fessin apagar per part de la policia.

Que aproximadament a les 20:15 hores es va iniciar el recorregut, i que per tant va ésser excessiu el temps que va durar l'acte a l'interior del museu o que, si més no, s'havia d'haver previst que el recorregut començaria més tard a fi i efecte

¹ 2011 Lumens va ser una exposició organitzada pel Museu de Valls (Valls, Tarragona), amb motiu de les Festes Decennals de la Mare de Déu de la Candela de Valls (festes originades al voltant de la simbologia de la llum com a protecció). 2011 Lumens va presentar deu intervencions lumíniques a diferents llocs de la ciutat, les ubicacions de les quals marcaven un recorregut i convidaven els espectadors a seguir l'itinerari guiant-se pel mapa del fulletó del cicle.

² Actuacions efectuades per l'equip d'electricistes per donar forma a l'acte, avaluades pel seu responsable: "La dificultat d'apagar els fanals només pels carrers del recorregut va fer-ho una mica complicat i difícil. La feina la vàrem desenvolupar uns dies abans posant aparells que seccionessin les lluminàries concretes. Tot això s'havia d'anar parant amb coordinació per tal que no es detectés l'apagada de les lluminàries i es trobés en tot moment la foscor. Durant la inauguració vam tenir dues dificultats que crec que no es varen notar per la gran

massa de gent que era a l'acte. El primer va ser a l'alçada de la Muralla del Castell, en què ens vàrem trobar que a l'apagar les llums de tot el Pati se'ns apagava la peça del pou que hi havia a la Muralla. Ràpidament vàrem seccionar una de les parts del Pati i apagar manualment dues de les faroles que portaven a la peça. L'altra dificultat va ser que, a la peça del carrer de Sant Sebastià, ens fallava el corrent al ser final de línia i, al funcionar amb projectors i ordinadors, havia d'arribar amb exactitud als 220 volts."

³ En aquesta reunió Luz Broto va demanar que en la mesura que fos possible el dispositiu policial minimitzés la visibilitat de la seva presència, posant com a exemple evitar utilitzar els llums especials dels vehicles policials, i no recorda haver demanat cap actuació sobre la il·luminació de les botigues, ja que la intervenció es limitava a actuar exclusivament sobre l'enllumenat públic.

de no tenir els agents esperant en el seu punt de servei per tallar la circulació.

A l'inici del recorregut, és a dir fins arribar a la plaça Font de la Manxa, el grup de participants, que va ser de 60 a 80 persones aproximadament,⁴ anava compactat i sense grans espais buits, però a l'arribar al primer lumen, ubicat a la Muralla del Castell, la gent es va començar a separar, ja que els primers en veure l'exposició ja caminaven pel Pati i la resta del grup encara havia d'arribar al lumen. Això va fer que en el segon lumen, ubicat al Pati, la distància dels participants encara fos més gran i així successivament. Amb la qual cosa, quan hi havia part del grup que ja havia vist tots els lúmens, hi havia gent que encara anava per la meitat del recorregut i altres que s'havien quedat aturats en alguna part de l'itinerari, per diversos motius. Els participants anaven al seu aire, cosa que crec que era l'esperit de l'artista, però que va provocar que no hi hagués cap ordre ni previsió per tal de gestionar la tasca policial.

Que per aquest motiu, els agents de policia van haver d'improvisar sobre la marxa, obrint i tancant la circulació segons veïessin gent apropant-se al lloc on estaven, sense saber si formaven part o no de l'acte i sense saber quantes persones aproximades passarien o quant tardarien a arribar les següents.

L'acte es va allargar més del que en un principi es va preveure i va durar fins les 21:30 hores. La sergent que subscriu va haver de reestructurar el servei diverses vegades per cobrir les necessitats que anaven sorgint durant el recorregut, cosa que va complicar bastant el servei.

Cal destacar també que el fet d'apagar l'enllumenat públic al pas dels participants va fer que els diversos carrers de la ciutat estiguessin a les fosques durant molt de temps, ja que el grup anava molt separat, amb el perill que això va comportar tant per als vianants que caminaven aliens

a l'acte com per als vehicles que circulaven per la zona. Molts ciutadans es van queixar per la falta d'enllumenat, i molts participants es van confondre i no van seguir el recorregut marcat, fent que fins i tot alguns haguessin de ser reconduïts.⁵

Que, en definitiva, l'acte dels 2011 Lumens no va lluir el que penso que podria haver-ho fet un acte tan innovador, sempre des de la perspectiva que jo mateixa ho vaig viure, no entro a qüestionar els lúmens en si mateixos, sinó en l'organització i manera d'entendre l'acte en si.

Em sembla que seria interessant que un acte d'aquest tipus tingués una millor planificació i que d'alguna manera s'intentés que el grup de participants no es distanciés tant, que poguessin ajuntar-se, per exemple cada 2 lúmens, per tal de reunir-los a tots i així fer més operativa la tasca policial i alhora evitar problemes de seguretat ciutadana i del trànsit. El fet de reunir el grup crec que faria que el conjunt de persones participants passessin de ser un grup de persones a un equip de participants amb el mateix objectiu: veure l'exposició itinerant i gaudir dels lúmens.⁶

Penso que seria interessant també triar la zona on es porta a terme l'acte buscant llocs menys conflictius per apagar l'enllumenat públic i més apropiats perquè l'acte transcorri amb més naturalitat i seguretat.

Valls, 5 d'abril de 2011

Polícia Local de Valls, la Sergent 0036

⁴ Segons el director del Museu de Valls, "unes 200 persones segur que ho van seguir tot". Els seus càlculs prenen com a referència la capacitat de la sala on es va fer el discurs inaugural: "A la sala d'actes hi ha unes 120 cadires, però aquell dia hi havia molta gent dreta dins de la sala i alguns que no hi van poder entrar. Quanta gent és això? És difícil de saber. Calculem que aquell dia van passar unes 300 persones per l'església del Carme. Totes van seguir tot el recorregut? S'hi va anar apuntant gent a mesura que es feia? Em sento incapaç de contestar amb una mínima veracitat." Un dels muntadors de l'exposició, que es trobava al final del recorregut per garantir el correcte funcionament de l'última peça, va comptabilitzar un total de 204 persones a l'església del Carme.

⁵ Vaig tindre trucades dient-me que què passava, que per allà on passava l'alcalde amb un acte de les Decennals no hi havia llum, així com d'altra gent que em venia a veure dient que teníem moltes avaries i moltes zones de Valls estaven a les fosques", comenta el responsable de l'enllumenat

de Valls. Al final del recorregut es van evidenciar altres conseqüències quan alguns espectadors van comunicar que durant l'itinerari havien patit dos petits accidents. El primer va ensopegar amb un piló a l'alçada del carrer de Sant Antoni i el segon va caure al no veure la vorera al final de la Muralla de Sant Francesc.

⁶ Els objectius del Museu, a l'encarregar la realització d'una intervenció durant la inauguració del recorregut, eren marcar l'itinerari i el seu ritme. Aquest segon factor va preocupar els organitzadors de l'exposició fins al punt de decidir incloure uns "guies" la missió dels quals era vetllar per la integritat i la no disgregació del grup. Segons les paraules del coordinador dels guies, l'objectiu no es va complir: "Sento que no hagi anat com volíeu. De debò que vaig enviar el mail i fer les trucades i semblava que seríem gent... M'he confiat. Disculpeu de nou. Conduir les masses és clar que no es cosa senzilla. I més si vols fer-ho d'incògnit."

2011 LUMENS, 27TH JANUARY 2011
- AFTERNOON SHIFT
City of Valls. Local Police

As part of the programme of the 2011 Decennial Celebrations of the Virgin of Candelmas, one of the events that had been planned was the itinerant opening of the seven areas of the *2011 Lumens* exhibition¹.

The event began at 7 p.m. at the Museum of Valls, located on Passeig dels Caputxins.

About 6.30 p.m., I, the designated sergeant, contacted the person in charge of the Museum of Valls, Mr. Jordi París, to ask about the particular event, since he initially had very little information about it. Doubts arose regarding the route to take, the expected length of the event, etc.

He informed me that the first event was to take place inside the museum and then it would move along several city streets to visit the seven areas of the exhibition.

The planned route was to go down Passeig dels Caputxins until Font de la Manxa, the castle walls, go back until the Plaça del Pati, crossing it in the direction of Carrer de la Cort until Carrers Peixateria, Sant Antoni, Sant Sebastià and Muralla de Sant Francesc, finishing at the Plaça del Carme.

The duration was unknown and between 50 and 60 people would be taking part in the event.

Around 7.45 p.m. the police officers on duty began to secure the route by closing the affected streets to traffic.

The police presence consisted of the sergeant

and four officers.

Before starting, the sergeant, in charge of the assignment, spoke to the artist responsible for the inaugural work, Luz Broto.

She explained that the route of the exhibition had to be done with the street lighting switched off (which is why there were personnel from the company that manages the street lighting in Valls²) and as far as possible there should be no lights on (car headlights, shop windows, etc.) showing the route to be followed³.

Furthermore, nobody should point out the route to the participants, as they had to sense it, and therefore she did not want any police officers present along the route.

The sergeant told Mrs. Broto that it was necessary to have police officers stationed along the route to ensure the road safety of both the participants in the event and other road users, and it was not feasible for the police to make shops turn their lights off.

At approximately 8.15 p.m. the procession began, and therefore the event inside the museum had gone on too long or the organizers should have at least envisaged the procession starting later, and the police officers would not have had to wait unnecessarily at their posts to close the streets to traffic.

At the beginning of the route, i.e. up to Plaça Font

the castle walls, where we found out that when we turned off the lights of the entire Pati square, the lumen of the well on the castle walls also went out. We quickly sectioned off one side of the square and manually switched off the two lamp posts that led to the lumen. The other difficulty was that on the piece on Carrer de Sant Sebastià, the current failed since it was the end of the line, and since it worked with a projector and computer, it had to be exactly 220 volts.³

³At this meeting Luz Broto asked as far as possible for the police marshalling the event to minimize the visibility of their presence, giving as an example the avoidance of hazard lights on police vehicles; she does not remember having asked for any action on shop lighting, since the event was to be limited exclusively to street lighting.

¹ *2011 Lumens* was an exhibition organized by the Museum of Valls (Valls, Tarragona), on the occasion of the Decennial Celebrations of the Virgin of Candelmas of Valls (a festival whose origins go back to the symbolism of light as protection). *2011 Lumens* presented lighting installations in ten different places in the city, whose locations made up a route that spectators were invited to follow, guided by the map in the exhibition leaflet.

² Actions undertaken by the team of electricians to give shape to the event, evaluated by the foreman: "The difficulty of turning off street lights only on the streets of the route made it rather complicated and difficult. We carried out the work a few days before, putting in devices that sectioned off specific lights. All this had to be done in a coordinated fashion so that the lights being switched off could not be detected and the people walking route would always encounter darkness. During the inauguration we encountered two problems that I do not think were noticed by the majority of people attending the event. The first was at

de la Manxa, the group of participants, approximately⁴ 60 to 80 people, were bunched together without significant gaps between them, but on arriving at the first lumen, located at the castle walls, people began to separate, as the first people to have seen the exhibition began walking to the Plaça del Pati and the rest of the group had yet to reach the lumen. This meant that at the second lumen, located in the Plaça del Pati, the distance between the participants was even greater, and this went on successively. Hence, when part of the group had already seen all the lumens, there were people still halfway along the route and others who had stopped at some point of the route, for various reasons. The participants went their own way, which I think was the artist's idea, but that meant that there was no order or planning to manage the police work.

That is why the police had to improvise on the job, opening and closing the roads to traffic as they saw people approaching the place where they stationed, without knowing whether they were participating in the event and not knowing roughly how many people would arrive or how long the remaining people would take.

The event lasted longer than initially anticipated and went on until 9.30 p.m. The sergeant assigned to the event had to restructure the police presence several times to meet the needs that arose during the route, which greatly complicated things.

The fact should also be mentioned that switching off street lighting along the route the participants took kept several city streets in darkness for a long period of time, since the group was quite disperse, with the danger that implied both to pedestrians not involved in the event and vehicles driving through the area. Many people complained about the lack of lighting, and many participants were confused and did not follow the route marked, while some even had to be redirected⁵.

In short, the 2011 *Lumens* event did not stand out in a way that I believe that such an innovative project could have done, always from the standpoint that I myself experienced; I am not questioning the lumens

themselves, but rather the organization and the way of understanding the act itself.

I think that an event of this nature ought to be better planned and somehow try to avoid the group of participants spreading out, allowing it to regroup at every second lumen, for example. This grouping would allow the police to work more effectively and also prevent problems of public and traffic safety. The aggregation of the group would see the participants go from being a group of people taking part to a team with the same goal: to see the exhibition and enjoy the lumens⁶.

Besides this, I think it would be interesting to choose the area where the event takes place, looking for less problematic places to turn off the street lighting, ones that were more appropriate for the event to go ahead more naturally and safely.

Valls, 5th April 2011

Valls Local Police, Sergeant 0036

⁴ According to the director of the Museum of Valls, "I'm sure that about 200 people followed the whole thing." His calculations take as a reference point the capacity of the room where the inaugural address took place: "The hall has 120 seats, but that day there were a lot of people standing in the room and some that could not get in. How many people is that? It's hard to know. We estimate that that day about 300 people went into the church of El Carme. Did they all follow the entire route? Did more people join in along the way? I am unable to answer this with a minimum level of accuracy." One of the exhibition's assemblers, who was stationed at the end of the route to ensure the proper working of the final piece, counted a total of 204 people in the church of El Carme.

⁵ "I had phone calls asking me what was going on, that in the place the Mayor was passing by in an event for the Decennial Celebrations there was no light, as well as other people coming to see me to say that there were a lot of power failures and many areas of Valls were in darkness", said the

head of the lighting in Valls. At the end of the route other consequences emerged, when a few spectators reported that during the route they had had two minor accidents. The first tripped over a bollard in Carrer de Sant Antoni, while the second fell over because he couldn't see the kerb at the end of the Muralla de Sant Francesc.

⁶ The aims of the museum, in commissioning the running of a performance during the inauguration of the route, were marking out the route and its pace. This second factor concerned the organizers of the exhibition to the point of including several "guides" whose mission was to ensure the group stayed together and did not disperse. In the words of the guides' coordinator, this goal was not met: "I'm sorry it did not go as planned. Seriously, I sent out mails and make calls and there seemed to be people coming ... I trusted them. Once again, I'm sorry. Directing crowds is clearly not that simple. And even more so if you want to do it incognito."

LUZ BROTO

Va néixer a Barcelona el 1982. Viu i treballa a Barcelona. She was born in Barcelona el 1982. She lives and works in Barcelona.

Entre les seves exposicions destaquen: Her exhibitions include: 2011, *Die fünfte Säule*, Secession, Wien; *5x5Castelló2011*, Premi Internacional d'Art Contemporani Diputació de Castelló, Espai d'Art Contemporani de Castelló, Castelló; *La Qüestió del Paradigma. Genealogies de l'emergència en l'art contemporani a Catalunya*, Centre d'Art La Panera, Lleida; *Impossibilitats, supervivències extremes en art*, Espai Guinovart, Agramunt. 2010, *BCNProducció'10*, La Capella, Barcelona; *Oscuro y salvaje, Inéditos 2010*, La Casa Encendida, Madrid; *Àngels Barcelona*, Barcelona; *REF.08001*, Galeria Nogueras Blanchard, Barcelona; *Narraciones extraordinarias*, Miscelánea, Barcelona; *Special Guests*, Círculo de Bellas Artes de Tenerife, Santa Cruz de Tenerife. 2008, *Interferències 08*, Sales de lectura, Terrassa Arts Visuals, Terrassa; *Becats Guasch Coranty*, Centre d'Art Santa Mònica, Barcelona; *42º Latitud Arte*, Centro Cultural Castelar Ruiz, Tudela; *Cosmopolitan Barcelona*, Dia Art Foundation. The Hispanic Society of America, New York; *Exposició Núm. 2*, Sala d'Art Jove de la Generalitat de Catalunya, Barcelona.